

İSTANBUL SANAT

Yıl: 3 | Sayı: 7 | Nisan-Mayıs-Haziran 2022 | Fiyatı: 35 TL

KÜLTÜR & SANAT DERGİSİ

SANATTA SANAL RÖNESANS ÇAĞI BAŞLADI

NET

“Sanatın merkezîyetsizleşmesi ve pratikleşmesine bir adım”

Akademisyen ve sanatçı Selçuk Artut, NFT’yi “Sanatçıların işlerini merkezîyetsiz olarak sunabilmesi, karşılığını doğrudan alabilmesi, doğası gereği çok zor olan sanat üretimini pratikleştirmeye bir adım” olarak tanımlıyor.

“Dijital Sanatta Şimdi: Alternatif Gerçeklikler + NFT” sergisinin kuratörlerindensiniz. Sergideki NFT işleri hakkında neler söylersiniz?

Akbank Sanat’taki sergide NFT eserlerin kurasyonunda çalıştım. Aslında eserlere salt estetik biçim yönünden değer vererek sergilemeye başladık, bir kurasyon yapmadık. NFT’nin bu noktada

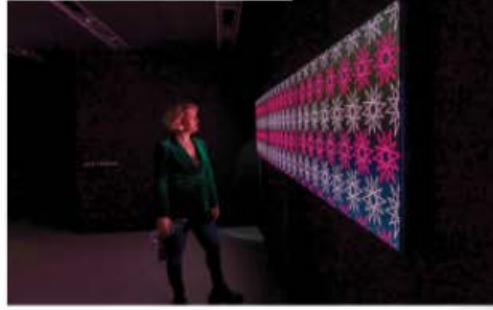
bir evrilmeye yaşamadığını düşünüyorum, kurasyona bağlı NFT’den –en azından şu an– bahsedemeyiz. Bundan bahsuz olmasa da NFT eserlere bir zenginlik katıyor. Satış kayıpsızla üretilenleri bir kenara bırakırsak, ciddi bir hayal gücü zenginliği görüyoruz. Müthiş yeteneklerin, tatmini oldukça zengin işler ürettiklerini düşünüyorum. Buna ek olarak, benim gördüğüm kadarıyla NFT’de bir illüstrasyon dominansı var.

Sizce insanların NFT eser sahibi olmaya için motivasyonlar neler?

Burada konu biraz Fransız filozof Lyotard’ın postmodern bağlamda bahsettiği üst anlatı meselesine kayıyor. İnsanlar hep bir şeylere inanma eğilimindedir. Konumuz özelinde bu inanç, NFT’nin sanatçılara, sanat dünyasına bir adalet getirdiğine dair bir inanç. Ben de NFT eser satın aldım, benim motivasyonum sevdiğim sanatçılara destek vermekten geliyor. Ama şu sorular hâlâ araştırılmaya muhtaç: NFT’ye ilgi gösteren kitle kim? Kapitalin elinde döndüğü jenerasyon kim? Büyük ihtimalle genç bir jenerasyon, biçim kültürüyle büyümüş, bitcoin, kripto para dünyasıyla ilgili, dijital varlık üreten bir jenerasyon. Artık popstarları, futbolcuları değil, dev teknoloji şirketlerinin CEO’larını konuşuyoruz. Bu teknolojik fırtına içerisinde, teknolojik imkânlardan da yararlanarak büyük gelirler kazanmış kişilerin zahiri (görünmeyen) varlıklara bonkörce para harcamasını anlayabiliyoruz.

Aynı zamanda NFT işler üreten bir sanatçısınız. Sanatçılar tarafından bakarsak meseleye, NFT’yi cazip kılan özellikleri nasıl açıklarız?

İlk olarak, NFT’nin popülarleşmesinin dijital sanata olan ilgiyi artırmasına sebep olduğunu çok olumlu buluyorum.

NFT biraz müzik dünyasının mp3 ile yaşadığı dönüşümü hatırlatıyor bana. Mp3 ve devamında gelen teknolojiler, müzik üretimini ve tüketimini özgürleştirmiş, demokratikleştirmişti. NFT’nin de özellikle dijital işler üretmeleri için aynı kolaylık ve demokratik ortamı sunması, belki de en büyük şey. Sanatçıların işlerini merkezîyetsiz olarak sunabilmesi, karşılığını doğrudan alabilmesi, doğası gereği çok zor olan sanat üretimini pratikleştirmeye bir adım ve bunun sanatçıların ilgisini çekmesi normal.

NFT’de blok-zincirde tutulan verilerden oluşan bir sanal varlık ve korunması için yüksek enerji tüketimi sorunu. Gezegeneğimizin kaynaklarına saygılı NFT eserler üretmek nasıl mümkün olabilir?

Enerji tüketimi, blok-zincir sistemlerinin önemli sorunlarından biri... Bu yılın ocak ayında Digiconomist bir rapor yayınladı. Buna göre, yıllık Bitcoin ağının enerji tüketimi 204.50 TWh. Bu da Tayland büyüklüğünde bir ülkenin bir yıldaki tüm elektrik tüketimine eşit... Dahası, dijital sanat eseri bir kripto para varlığından kat kat çok enerjiye ihtiyaç duyuyor. Dünyanın içinde bulunduğu iklim krizinde bu meselelere duralırsak zorundayız. Kendi örneğimden yola çıkarsam, NFT işler üreten bir sanatçı olarak benim NFT’de olmayı tercih ettim. “Clean NFT” diye bir kavram var, işlerim o kapsamda Tezos diye bir ağ içerisinde. Bu yöntem, Ethereum ağında üretilen enerji seviyesinin milyonda bir altı seviyesinde bir harcama yapıyor. Sanatçıların bu özene sahip olmaları gerektiğini düşünüyorum.

Son olarak, NFT sanat dünyasını dönüştürmek mi?

Ben konuya sanatın kavramsallaşması üzerinden bakıyorum. Sanatın kavramsallaşmasıyla beraber sanatın tanımının aslında uçuz bucaksız olduğuna karşı çok direnildi ama kabul edildi. Buna rağmen, maddesel varlığı olmayan sanal bir şeyin bir eser olarak kabul görmesi hâlen çok kolay değildi. Fakat pandemiyle beraber hepimiz dijital evrene daha da ısındık. İşte NFT de aslında kavramsal sanatın bugünkü uzantısı. Bugün gelinen noktaya kafa karıştırıcı olsa da sevindirici... Sanatın ne olduğu üzerine düşünen insanlar için sanatın sınırlarının bu seviyede genişlemesi olmasa hınca son derece olumlu.